

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl soudkyní Mgr. Zdeňkou Burdovou ve věci

žalobce: **T [redacted] K [redacted]** narozený [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátkou Mgr. Lucií Růžičkovou
sídlem Jana Růžičky 1165/2a, 148 00 Praha 4

proti
žalované: **AXA životní pojišťovna a.s.**, IČO 61859524
sídlem Lazarská 13/8, 120 00 Praha - Nové Město
zastoupená advokátem JUDr. Janem Malým
sídlem Resslova 1253/17a, 500 02 Hradec Králové

pro zaplacení 190 000 Kč s příslušenstvím

takto:

- I. Žaloba, aby soud nahradil nález finančního arbitra ze dne 25. 2. 2019, č.j. [redacted] tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku ve výši 190 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % p. a. od 25. 11. 2016 a uložil žalované nahradit žalobci náhradu nákladů řízení, se zamítá.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalované náhradu nákladů řízení ve výši 11 616 Kč k rukám JUDr. Jana Malého, advokáta, a to do 3 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou dne 21.6.2019 domáhal podle části V. o.s.ř. nahrazení nálezu Finančního arbitra ze dne 25. 2. 2019, č.j. [redacted] spolu ve spojení s rozhodnutím o námitkách proti nálezu ze dne 3. 5. 2019, č. j. [redacted]

s následujícím odůvodněním. Žalobce se návrhem podaným dne 25. 7. 2017 domáhal vydání bezdůvodného obohacení ve výši 190 000 Kč s tím, že pojistná smlouva ALTERNATIV INVEST, č. [REDAKCE] uzavřená mezi žalobcem a žalovanou je neplatná z důvodu nesjednání pojištění, a to dle ust. § 39 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „starý občanský zákoník“) pro rozpor se zákonem č. 393/1999 Sb. o pojišťovnictví (dále jen „zákon o pojišťovnictví“) a současně pro obcházení zákona č. 256/2004 Sb. o podnikání na kapitálovém trhu. Finanční arbitr nálezem nárok žalobce zamítl. Žalobce je přesvědčen, že finanční arbitr neúplně zjistil skutkový stav věci, dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním, nepřihlédl k žalobcem tvrzeným skutečnostem a nález spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Žalobce napadá nález v plném rozsahu. Žalobce nadále trvá na svém stanovisku, že pojistná smlouva je neplatná, neboť nesjednává pojištění. Primární funkcí pojišťoven je přebírat rizika od klientů a zajistit tak finanční eliminaci nahodilých událostí, tj. provozovat pojišťovací činnost. Finanční arbitr sice dlouze vysvětluje v části 5. 4. nálezu základy pojištění a náležitosti pojistné smlouvy, jeho závěr o platnosti pojistné smlouvy je však s těmito principy v rozporu. Žalobce je přesvědčen, že vzhledem k poměru pojistné částky 5.000,- Kč a měsíčního pojistného ve výši 10.000,- Kč a vzhledem k dlouhodobosti produktu (21 let) je závazkový vztah sjednaný v pojistné smlouvě pojištěním pouze formálně. Skutečnou vůlí žalobce, jak tvrdil v průběhu řízení, bylo zhodnotit volné finanční prostředky. Pojišťovací zprostředkovatel mu jako vhodný produkt doporučil uzavřít pojistnou smlouvu. Vůle žalobce je zcela zjevná z doporučených a následně sjednaných parametrů pojistných smluv. Z parametrů pojistné smlouvy je zcela zjevné, že žalobce žádný pojistný zájem nemohl mít. Není projevem pojistného zájmu, když oprávněná osoba v případě nastalé pojistné události obdrží buď hodnotu vytvořenou investováním uhrazeného pojistného, nebo pojistnou částku, která je nižší než první uhrazené pojistné. Žalobce tedy neprojevil pojistný zájem, který je imanentní součástí institutu pojištění. Je zcela v rozporu s principy pojištění, když žalobce hradí měsíčně 10.000,- Kč pojistného, avšak v případě smrti by však oprávněná osoba od žalované obdržela pouhých 5.000,- Kč či tolik, o kolik byla zhodnocena či znehodnocena investovaná část pojistného. Vzhledem ke shora uvedenému je argument finančního arbitra o převzetí pojistného rizika a platnosti pojistné smlouvy zcela lichý. Skutečnost, že pojistné plnění může být zvýšeno o případný výnos z alokovaných podílových jednotek, v této úvaze také nehraje roli, neboť hodnota podílového účtu je generována z pojistného, které hradí pojistník. Žalovaná v průběhu řízení namítla promlčení nároků žalobce. Žalobce ve svém vyjádření ze dne 12. 4. 2018 argumentoval, že námitka promlčení vznesená žalovanou je výkonem práva v rozporu s dobrými mravy ve smyslu ustanovení § 3 starého občanského zákoníku. Vzhledem ke složitosti produktu pro běžného spotřebitele, byli spotřebitelé ve značné nevýhodě, neboť důvěřovali pojišťovacím zprostředkovatelům, kteří je s vidinou vlastní provize klamali, a pojišťovnám, které s vidinou vlastního zisku porušovaly zákon a pojišťovací zprostředkovatele, kteří jednali jejich jménem, podporovaly. S přihlédnutím k okolnostem, za kterých byla pojistná smlouva uzavřena, je nesporné, že žalobce žádným způsobem nezavinil důvody její neplatnosti. Tuto neplatnost nemohl ani jako průměrný spotřebitel včas a bez odborné pomoci odhalit. Je to dáno zejména skutečností, že pojistná smlouva je smlouva adhézní, v níž smluvní podmínky stanoví pojistitel a žalobce nemá možnost do nich zasahovat, a smluvní ujednání jsou pro průměrného spotřebitele ve svých detailech obtížně uchopitelná. Žalobce při sjednávání pojistné smlouvy neměl ani podezření, že by mohla být neplatná, neboť věřil, že žalovaná je renomovanou pojišťovnou, která má povinnost jednat s odbornou péčí a spadá pod dohledovou činnost ČNB, jejímž předmětem je, mimo jiné i dodržování právních předpisů vztahujících se k pojišťovnictví. Žalobce uvádí, že promlčení nároku na vydání bezdůvodného obohacení by pro něj představovalo závažné sociální důsledky. Platba vysokých částek pojistného představovala pro žalobce samozřejmě velmi významnou položku. Žalobce uzavřel pojistnou smlouvu s úmyslem zhodnotit vložené finanční prostředky a byl přesvědčen, že jejich uzavření v budoucnu ekonomicky zabezpečí jeho samotného a jeho blízké. V této souvislosti je též nutné vzít v úvahu, že pojistné bylo určeno k vytváření investiční

složky investičního životního pojištění a mělo z něj být generováno budoucí pojistné plnění. Tato část pojistného tedy žalované nikdy neměla připadnout. V případě konstatování promlčení by tak žalované připadly finanční prostředky, na které by neměla na základě pojistné smlouvy nikdy nárok. Při posuzování rozpornosti námitky s dobrými mravy je nutné vzít v úvahu též konkrétní okolnosti případu. Je nutné si uvědomit, že ze strany žalované se nejedná o ojedinělý exces. Žalovaná má takových „pojistných smluv“ uzavřeno mnoho. Žalobce je přesvědčen, že šlo o úmyslný způsob, kterým se žalovaná snažila obejít regulaci poskytování investičních služeb, aby je mohla pod formou pojistné smlouvy za účelem dosažení většího zisku bez převzetí jakéhokoli pojistného rizika poskytovat i jako pojišťovna. Přijetí námitky promlčení by znamenalo poskytnutí soudní ochrany instituci, která vědomě porušuje právní předpisy České republiky, což by bylo zjevně nespravedlivé. Dalším důležitým aspektem je, že pojistná doba v případě smluv životního pojištění obvykle činí mnoho let, čímž mnohonásobně převyšuje délku promlčecí doby stanovené v zákoně, což je zjevně nevyvážené.

2. Žalovaná neuznává žádný nárok žalobce. Z žalobcových tvrzení vyplývá nesprávná interpretace zákona. Dle žalované pojistná smlouva byla platná, pokud by byla shledána neplatnou, nelze uzavřít, že by taková neplatnost byla způsobena výlučně žalovanou, když v případě těchto pojistných smluv se jednalo o výklad zákona, který byl vykládán napříč pojistným trhem i odbornou veřejností, pokud by jí došlo skutečně ke změně výkladu zákona, zvláště v takové složité právní problematice, a došlo k ustálení v jiném směru, nelze tuto skutečnost přičítat žalované. Dle žalované pak žalobce při uzavření pojistné smlouvy obdržel veškerou dokumentaci, ze které, pokud tak tvrdí, je neplatná tato smlouva by pak musela jasně vyplývat údajná neplatnost, to znamená, již v tuto dobu by měl povědomí o údajné neplatnosti pojistné smlouvy. V žádném případě tak nelze přičítat k tíži žalované, že žalobce ze své vůle otálel s podáním návrhu. I kdyby nakonec soudem byla potvrzena neplatnost pojistné smlouvy, je zcela nelogické, aby žalovaná měla jakékoliv povědomí o údajné neplatnosti pojistné smlouvy, když všeobecně byla přijímaná po desetiletí platnost takovýchto pojistných smluv, nedostatek dobré víry by žalobce opět musel být prokázán, což počet uzavřených obdobných pojistných smluv nesevčí o ničem. Dle žalované pak objektivní stav věci je nutné zjistit, když žalobce v tomto případě měl předložit tvrzení i důkazy, což však žalobce neučinil, ačkoliv byl seznámen s námitkou promlčení vznesenou institucí ve vyjádření před arbitrem. Žalovaná poukázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 85/2010 ze dne 8. 2. 2011, ve kterém Nejvyšší soud uvedl, že uplatnění námitky promlčení by bylo možné posoudit jako rozporné s dobrými mravy jen v těch výjimečných případech, kdy by bylo výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatněného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. Tyto okolnosti by přitom musely být naplněny v natolik výjimečné intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení. Dle žalobce se nejedná o výjimečný případ, kdy by námitka promlčení byla v rozporu s dobrými mravy, nejedná se o zneužití práva, že žalobce zavinil uplynutí promlčecí doby a že nebyl prokázán nepřiměřeně tvrdý postih. V žádném případě zde není dána intenzita, aby byl odůvodněný tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení.

3. Soud rovněž vyzval k vyjádření Finančního arbitra, který v plném rozsahu odkázal na svůj náleze a rozhodnutí o námitkách.

4. Nálezem finančního arbitra ve věci navrhovatele T [redacted] K [redacted] proti instituci žalované č.j. [redacted] kterým byl návrh zamítnut, má soud prokázáno: Návrhem se domáhal žalobce zaplacení bezdůvodného obohacení ve výši 190 000 Kč z důvodu absolutní neplatnosti pojistné smlouvy o životním pojištění. Byla sjednána dne 9.9.2013 mezi žalobce a žalovanou

pojistná smlouva č. [REDAKCE] označená jako Investiční životní pojištění Alternativ Invest, s počátkem pojištění od 1.10.2013, pojistnou dobou 21 let, s pojištěním pro případ smrti nebo dožití a měsíčním pojistným ve výši 10 000 Kč. Pojistná částka 5 000 Kč. Žalovaná se ve spojení s článkem 3. 6. odst. 1 Zvláštních pojistných podmínek zavázala pro případ smrti vyplátit „plnění ve výši hodnoty podílových jednotek vedených na podílovém účtu k datu oznámení pojistné události nebo vyplátí plnění ve výši sjednané pojistné částky pro případ smrti, jestliže žalobce zemřel před dosažením věku 75 let a hodnota podílových jednotek vedených na podílovém účtu k datu oznámení pojistné události je nižší než sjednaná pojistná částka pro případ smrti“. Pojistná smlouva zanikla na žádost navrhovatele dne 30. 4. 2015. Nárok na odkupné nevznikl. Žalovaná nesouhlasila s názorem o neplatnosti pojistné smlouvy. Zároveň vznesla námitku promlčení, a to jak právo namítnout údajnou relativní neplatnost pojistné smlouvy, tak práva na údajnou škodu i rovněž uplatněného práva na vydání bezdůvodného obohacení z důvodu údajné absolutní neplatnosti řádně uzavřené pojistné smlouvy. Finanční arbitr nezjistil, že by v pojistné smlouvě chyběla některá z obsahových náležitostí zákona o pojistné smlouvě. Pro potřeby posouzení, zda došlo v posouzeném případě k převzetí pojistného rizika a existence pojistného zájmu žalobce, je tudíž možno vycházet pouze ze sjednané pojistné částky ve výši 5 000 Kč, tuto částku se žalovaná zavázala vyplátit v případě vzniku pojistné události, smrti, přičemž za jistotu jejího vyplacení se žalobce zavázal pravidelně hradit rizikové pojistné po celou dobu trvání pojistné smlouvy. Částka 5 000 Kč tak představuje garantované plnění bez ohledu na vývoj investiční složky sjednané v rámci pojistné smlouvy. Pokud se žalobce rozhodl uzavřít pojistnou smlouvu jako kombinovaný produkt, v rámci kterého se převážná část hrazeného pojistného alokuje do investiční složky a dobrovolně tak v této části převzal investiční riziko, nelze z toho bez dalšího dovozovat neplatnost pojistné smlouvy, když je zachována i složka pojistná a zákon existenci takových smluv předpokládá. Ujednanou pojistnou částku ve výši 5 000 Kč není možné považovat za ryze formální, tedy takovou částku, která by nesloužila k alespoň částečné ochraně, resp. eliminaci nežádoucích následků. Z hlediska naplnění pojistného zájmu žalobce není možné dospět k závěru, že by nebylo možné v této garantované částce dovodit naplnění pojistného zájmu žalobce na ochranu obmyšlené osoby, tedy že by jí alespoň zčásti uchránil před přímými následky své smrti. Finanční arbitr pojistnou smlouvu s ohledem na sjednanou výši pojistné částky neposoudil jako odporující zákonu o pojistné smlouvě a tedy absolutně neplatnou.

5. Rozhodnutím o námitkách č.j. [REDAKCE] ze dne 3. 5. 2019 má soud prokázáno, že námitky žalobce byly zamítnuty a rozhodnutí finančního arbitra bylo potvrzeno, námitky proti nálezu finančního arbitra ze dne 25. 2. 2019 č.j. [REDAKCE] ze dne 8. 3. 2019.

6. Z výpisu účtu pojistného soud ve vztahu k pojistné smlouvě č. [REDAKCE] soud zjistil, že pojistné bylo zapláceno ze strany žalobce v celkové výši 190 000 Kč, a to konkrétně dne 14. 10. 2013 částka 10 000 Kč, dále částky po 10 000 Kč dne 12. 11. 2013, 12. 12. 2013, 14. 1. 2014, 12. 2. 2014, 13. 3. 2014, 14. 4. 2014, 13. 5. 2014, 12. 6. 2014, 14. 7. 2014, 12. 8. 2014, 12. 9. 2014, 14. 10. 2014, 12. 11. 2014, 12. 12. 2014, 13. 4. 2015, 2. 3. 2015, 12. 3. 2015, 14. 4. 2015.

7. Žalobce pak vyzval žalovanou dopisem ze dne 24. 10. 2016 k vydání bezdůvodného obohacení z důvodu absolutní neplatnosti smlouvy (prokázáno výzvou k vydání bezdůvodného obohacení ze dne 24. 10. 2016).

8. V první řadě je nutné uvést, že dle ustanovení § 247 o.s.ř. žaloba musí být podána ve lhůtě 2 měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu, kdy zmeškání této lhůty nelze prominout. Dle odst. 2 výše uvedeného ustanovení žaloba je nepřípustná, jestli žalobce nevyužil v řízení před správním orgánem řádné opravné prostředky, nebo jestliže jím uplatněné řádné opravné prostředky nebyly správním orgánem pro opožděnost projednány. V tomto směru má soud za to,

že žaloba podaná žalobcem byla podána v zákonné lhůtě oprávněnou osobou za splnění zákonných podmínek, kdy v tomto směru jeho návrhem se soud dále zabýval.

9. Ze strany soudu pak byla věc projednána v mezích, ve kterých se žalobce domáhal projednání sporu před soudem, a to v souladu s ustanovením § 250f odst. 1 o.s.ř.

10. Skutková zjištění správního orgánu soud vzal za svá, když postupoval dle ustanovení § 250e odst. 2 o.s.ř., navíc mezi účastníky nebylo sporu o skutkovém stavu věci, kdy rozpor byl v právním hodnocení.

11. Pojistná smlouva nemůže být neplatná pouze z důvodu tvrzeného nedostatku způsobilosti žalované k jejímu uzavření, který žalobce dovozuje odkazem na § 6 zákona č. 363/1999 Sb. Toto ustanovení však okruh činností, které jsou povoleny pojišťovnám, neřeší – žalobce zde zcela evidentně odkazuje na § 6 zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, který nabyl účinnosti až po uzavření předmětné pojistné smlouvy. Jakkoli dle § 3 odst. 4 zákona č. 363/1999 Sb. ve znění účinném ke dni uzavření pojistné smlouvy mohla tuzemská pojišťovna provozovat pouze pojišťovací činnost nebo zajišťovací činnost a činnosti s nimi související, a to v rozsahu povolení, které jí bylo uděleno ministerstvem, nemohl eventuální nedostatek jejího podnikatelského oprávnění způsobit neplatnost právního úkonu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. 32 Odo 314/2003).

12. Soud při přezkumu rozhodnutí arbitra věc posuzoval dle z.č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku v platném a účinném ve znění do 31.12.2013 (dále jen obč.zák.) s poukazem na ust. § 3028 odst.3 z.č.89/2012 Sb., občanského zákoníku. Soud pak při právním hodnocení věci a přezkoumání rozhodnutí finančního arbitra dospěl k závěru, že rozhodnutí finančního arbitra je nesprávné co se týče odůvodnění, když předmětná smlouva uzavřena mezi účastníky je absolutně neplatná dle § 39 obč.zák., kdy problém předmětné pojistné smlouvy nespočívá v tom, že je sjednána pojistná částka pouze ve výši 5 000 Kč, ale v tom, že parametry smlouvy jsou nastaveny tak, že materiálně ve své podstatě o pojištění nejde a jednalo se tak o obcházení zákona. Obecně platí, že pojištění představuje způsob zabezpečení proti následkům vyvolaným pojistným nebezpečím a pojistným rizikem. V § 2 zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě), je pojistná smlouva smlouvou o finančních službách, ve které se pojistitel zavazuje v případě vzniku nahodilé události poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění a pojistník se zavazuje platit pojistiteli pojistné. Jedná se o synallagmatický závazek, u něhož je nejistota výsledku smluvních stran závislá na vzniku nahodilé události. Z ekonomického hlediska se jedná o finanční službu spočívající v pojistném krytí poskytovaném za úplatu, která je kalkulována pojistně-matematickými metodami. Na jedné straně je zde povinnost pojistitele poskytnout oprávněné osobě pojistné plnění podmíněné vznikem pojistné události, a na straně druhé nepodmíněná povinnost pojistníka platit pojistiteli pojistné. Pojištění spočívá v nejistotě co do vzájemného hodnotového poměru mezi plněním a protiplněním. Povinnost pojistitele je spojena s nejistotou, která může být absolutní, kdy není jisté, zda pojistná událost vůbec nastane, popř. již nastala, avšak smluvním stranám nemůže být znám její vznik, anebo relativní, kdy není známa pouze doba, kdy tato událost nastane.

13. Byla sjednána dne 9.9.2013 mezi žalobce a žalovanou pojistná smlouva č. [REDAKCE] označená jako Investiční životní pojištění Alternativ Invest, s počátkem pojištění od 1.10.2013, pojistnou dobou 21 let, s pojištěním pro případ smrti nebo dožití a měsíčním pojistným ve výši 10 000 Kč. Pojistná částka 5 000 Kč. Žalovaná se ve spojení s článkem 3. 6. odst. 1 Zvláštních pojistných podmínek zavázala pro případ smrti vyplatit „plnění ve výši hodnoty podílových jednotek vedených na podílovém účtu k datu oznámení pojistné události nebo vyplátí plnění ve výši sjednané pojistné částky pro případ smrti, jestliže žalobce zemřel před dosažením věku 75 let

a hodnota podílových jednotek vedených na podílovém účtu k datu oznámení pojistné události je nižší než sjednaná pojistná částka pro případ smrti“. Pojistná smlouva zanikla na žádost navrhovatele dne 30. 4. 2015. Nárok na odkupné nevznikl. Podle sjednané pojistné smlouvy pojištěný není chráněn před pojistným nebezpečím a pojistným rizikem, když smlouva je koncipována tak, že při vzniku pojistné události, poskytne pojistitel pojistné plnění pouze v co nejnepříznivějším případě ve výši 5 000 Kč při měsíčním pojistným plnění ve výši 10 000 Kč. Pojistitel dle soudu téměř žádné riziko nepřebírá. Pojistitel tak neposkytuje téměř žádné pojistné krytí. Převzetí pojistného rizika sice v době uzavření pojistné smlouvy nebylo podstatnou náležitostí pojistné smlouvy podle zákona o pojistné smlouvě, nicméně zásadním rozdílem, odlišujícím investiční životní pojištění od investičních služeb je obchodovatelnost sekundárního předmětu investičního vztahu, která v případě investičního životního pojištění neexistuje - „výnos z investice“ v případě investičního životního pojištění je tak v podstatě realizovatelný jen k okamžiku výplaty pojistného plnění. Investovat pod pojištěním lze jen za předpokladu, že je zachována také pojišťovací činnost, aby skutečně došlo k převzetí pojistného rizika pojistníkem pojistitelem. Pokud tuto část pojistná smlouva nemá, pojistitel nepřebírá žádné riziko, nejedná se vůbec o pojistný produkt. Investiční životní pojištění, které obsahuje pojistnou složku jen formálně, nelze chápat jako pojištění. Bez hospodářské kauzy pojištění, v investičním životním pojištění není ani pojistný zájem - takový produkt však nesměruje k získání pojistné ochrany, ale ke zhodnocení peněžních prostředků. Žalovaná pojišťovna se tedy pojistnou smlouvou v žádném okamžiku nezavazuje k pokrytí jakéhokoli rizika, když veškeré finanční prostředky jsou v případě pojistné události hrazeny z pojistného a nikoli z prostředků žalované. Veškeré riziko nese výlučně pojistník, zatímco pojistiteli žádné riziko v případě pojistné události nehrozí a z jeho strany se jedná o prázdny závazek. Pojmovým znakem pojištění je pojistné riziko, které vychází z realizace rizika (tj. četnost, častost výskytu) a velikosti důsledků při realizaci rizika (tj. závažnost, velikost škody spojená s realizací rizika), o což však v tomto případě nejde.

14. Soud se dále zabýval otázkou promlčení s ohledem na zjištění jednotlivých plateb ze strany žalobce na účet žalované pak soud při řešení otázky promlčení žalobou uplatněného nároku věc posuzoval podle § 107 obč. zák. Uvedené ustanovení stanoví dvojí promlčecí dobu – subjektivní dvouletou (odstavec 1) a objektivní tříletou, popř. desetiletou, jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení (odstavec 2). Jejich počátek je stanoven odlišně a zároveň platí, že ve svém běhu jsou na sobě nezávislé, skončí-li běh kterékoli z nich, právo se bez ohledu na druhou z nich promlčí; přičemž subjektivní promlčecí doba nemůže začít běžet dříve, než právo na vydání bezdůvodného obohacení vůbec vznikne (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 33 Cdo 466/2014). Pro počátek běhu subjektivní promlčecí doby práva na vydání bezdůvodného obohacení je rozhodný okamžik, kdy se oprávněný skutečně dozví o tom, že došlo na jeho úkor k získání bezdůvodného obohacení a kdo je získal. Touto vědomostí ustanovení § 107 odst. 1 obč. zák. nemíní znalost právní kvalifikace, nýbrž pouze skutkových okolností, z nichž lze odpovědnost za bezdůvodné obohacení dovodit; schopnost ochuzeného relevantní fakta právně kvalifikovat tedy není rozhodná (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ČR ze dne 6. 5. 2013, sp. zn. 28 Cdo 2892/2012, ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 28 Cdo 3166/2009, ze dne 31. 8. 2000, sp. zn. 25 Cdo 2581/98, ze dne 18. 5. 2011, sp. zn. 32 Cdo 2626/2009, či ze dne 18. 9. 2018, sp. zn. 25 Cdo 2553/2018). Pro stanovení počátku běhu objektivní promlčecí doby ve smyslu § 107 odst. 2 obč. zák. je naopak rozhodující okamžik, kdy bezdůvodné obohacení skutečně (fakticky) vzniklo. Nejvyšší soud pak konstantně uzavírá, že byla-li nabyta majetková hodnota v souladu s kontraktem stíženým absolutní neplatností, odvíjí se běh promlčecí doby se subjektivně určeným počátkem od okamžiku, kdy se ochuzený dozvěděl o skutečnostech, jež uvedenou neplatnost zakládají, přičemž je bez významu, zda má oprávněný dostatečné právní znalosti, aby byl subjektivně schopen uvedené skutkové okolnosti posoudit a sám dospěl k závěru o neplatnosti dané smlouvy (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 4. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2373/2016, či jeho usnesení ze dne 1. 6. 2015, sp. zn. 28 Cdo 5129/2014). V rozsudku

ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 33 Cdo 466/2014, pak Nejvyšší soud uzavřel, že při postupném pokračujícím získávání majetkového prospěchu (hodnot) se z hlediska promlčení považují za samostatné nároky na vydání plnění z bezdůvodného obohacení nároky, které vznikly ze samostatných oddělitelných případů bezdůvodného obohacení, i když jde o stejné subjekty a stejné skutkové podstaty bezdůvodného obohacení. K uplatnění každého takového práva na plnění z bezdůvodného obohacení začínají běžet objektivní i subjektivní promlčecí doby zvlášť. Žalobce se o vzniku bezdůvodného obohacení, jeho výši a o tom, kdo jej na jeho úkor získal, dozvěděl vždy při uskutečnění každé jednotlivé platby pojistného. Dle zjištěného skutkového stavu-přehledu plateb pojistného ze strany žalobce vyplynulo, že všechny platby pojistného, byly plněny žalobcem více než 2 roky (poslední platba ze strany žalobce byla dne 14.4.2015) před zahájením řízení před finančním arbitrem (dne 17.7.2017), tudíž žaloba byla podána z hlediska dvouleté subjektivní promlčecí lhůty ve smyslu § 107 odst.1 obč. zák. pozdě a vznesená námitka promlčení ze strany žalované byla důvodná. Rovněž nelze dospět k závěru, že námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy. Soud konstatuje, že vznést námitku promlčení, která přispívá právní jistotě, je právem každého účastníka smluvního vztahu. Soud odkazuje na závěry Ústavního soudu v usnesení ze dne 4. 7. 2002, sp. zn. III. ÚS 21/02, že „[ú]čelem promlčení je jednak stimulovat subjekty k včasnému vykonání subjektivních občanských práv (pohledávek), jednak čelit tomu, aby dlužníci nebyli ohledně svých povinností vystaveni po časově neurčitou dobu donucujícímu zákroku (tzv. vynutitelnosti) ze strany soudů. Tím institut promlčení v souladu s požadavkem právní jistoty brání existenci dlouhotrvajících občanských subjektivních práv a jim odpovídajících povinností, které jsou zejména pokud jde o jejich dokazování po uplynutí delší doby – vždy spjatý s určitou sporností. Lze tedy říci, že povinnému subjektu je poskytnuta námitka promlčení jako účinná možnost ochrany před výše uvedenými negativními dopady dlouhotrvajících občanských subjektivních práv. Je pak na úvaze tohoto povinného subjektu, zda námitku promlčení uplatní či nikoliv. Současně je třeba připomenout, že občanský zákoník zdůrazňuje i vlastní přičinění subjektů pro ochranu svých práv a požaduje, aby především ony samy sledovaly svá subjektivní práva a činily takové kroky, aby nedocházelo k jejich ohrožování a poškozování. Ústavní soud současně považuje za nezbytné zdůraznit, že institut promlčení patří k těm zásadním a závažným institutům občanského práva hmotného, ale i právního řádu jako celku, že nelze do jeho výkladu zasahovat ať již extenzivně, či restriktivně aplikací dalších obecných institutů právního řádu, tj. i aplikací obecných zásad.“ V souvislosti s § 3 odst. 1 obč. zák. („Výkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiných a nesmí být v rozporu s dobrými mravy“) Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 8. 2. 2011, sp. zn. 21 Cdo 85/2010, mj. vyslovil, že je možné posoudit uplatnění námitky promlčení jako rozporné s dobrými mravy, ale „jen v těch výjimečných případech, kdy by bylo výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil, a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo dosud neuplatnil. Tyto okolnosti by pak musely být naplněny v natolik výjimečné intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení“. Soud nemá za to, že by k promlčení uplatněného nároku žalobce na vydání bezdůvodného obohacení došlo výlučně vinou žalované nebo že by námitka promlčení byla projevem zneužití práva na úkor žalobce, natož pak, aby některý z těchto důvodů byl naplněn v tak výjimečné intenzitě, která by odůvodňovala odepření možnosti uplatnit námitku promlčení pro rozpor s dobrými mravy. Korekce promlčení dobrými mravy je přípustná jedině za situace, že by byla výrazem zneužití práva na úkor účastníka, které marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem (k tomu srovnej rozhodnutí NS sp.zn. 30 Cdo 3825/2011). Toto není případ žalobce a důvodem pro řízení nebylo zahájeno včas, leží výhradně na žalobci, když po tolika letech se začíná dovolávat neplatnosti smlouvy a nikoliv např. ihned po jeho žádosti o

ukončení smlouvy. Z těchto důvodů soud dospěl k závěru, že je výrok rozhodnutí arbitra věcně správný, když podepsaný soud má za to, že nárok na vrácení nevyplacených zaplacených částek ve výši 190 000 Kč je zcela promlčen, a podanou žalobu dle ustanovení § 250i o.s.ř. zamítl, kdy rozhodnutí finančního arbitra zůstává nedotčeno.

15. O náhradě nákladů řízení soud rozhodoval podle ust. § 142 odst. 1 o. s. ř., podle něhož má účastník, který byl ve věci zcela úspěšný, právo na náhradu nákladů řízení proti účastníku, který ve věci úspěch neměl. V této věci byla zcela úspěšná žalovaná, soud ji proto přiznal právo na náhradu nákladů řízení proti žalobci. Náklady žalobce jsou v daném případě představovány náklady právního zastoupení žalobce dle § 9 odst. 4 písm.d) a 11 AT za 3 úkonů po 3 100 Kč za úkon- převzetí a příprava zastoupení, vyjádření k žalobě účast na jednání dne 17.6. 2020, spolu s paušální náhradou ve výši 300,-Kč dle § 13 vyhl. č. 177/1996 Sb. za každý z těchto úkonů, a 21% DPH z odměny advokáta a náhrady hotových výdajů dle § 14a vyhl. č. 177/1996 Sb., celkem v částce 11 616 Kč. Soud nepřiznal odměnu za úkon – vyjádření ze dne 6.4.2020, když tento shledal za neúčelný, nadbytečný, pouze nepatrně rozšiřující námitky žalované.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení, a to k Městskému soudu v Praze, prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2.

Nesplní-li žalobce povinnost uloženou mu tímto rozsudkem v uvedené lhůtě, může se žalovaná domáhat po jeho právní moci výkonu rozhodnutí u soudu či nařízení exekuce.

Praha 25. června 2020

Mgr. Zdeňka Burdová
soudkyně